מנעלים הפוכים תחת המטה אמר רבי הואיל ומכוער הדבר תצא מנעלים הפוכים ליחזי דמאן נינהו אלא מקום מנעלים הפוכים <sup>א)</sup>(תחת המטה א"ר הואיל ומכוער הדבר תצא) <sup>א</sup>והלכתא כוותיה דרב <sup>ב</sup>והלכתא כוותיה דרבי קשיא הלכתא אהלכתא לא קשיא <sup>ג</sup>הא בקלא דפסיק הא בקלא דלא פסיק קלא דלא פסיק וליכא עדים כרבי קלא דפסיק ואיכא עדים כרב וקלא דלא פסיק עד כמה <sup>ד</sup>אמר אביי <sup>ה</sup>אמרה לי אם דומי דמתא יומא ופלגא ולא אמרן אלא דלא פסק ביני וביני אבל פסק ביני וביני הא פסק ולא אמרן אלא דלא פסק מחמת יראה אבל פסק מחמת יראה מחמת יראה הוא <sup>ו</sup>ולא אמרן אלא דליכא אויבים אבל איכא אויבים אויבים הוא דאפקו ליה לקלא <sup>ז</sup>תנן התם <sup>ה</sup>המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר משום נדר לא יחזיר שלח ליה רבה בר <sup>ח</sup>הונא לרבה בר ר"נ ילמדנו רבינו כנס מהו שיוציא א"ל תנינא הנטען על אשת איש והוציאה מתחת ידו אע"פ שכנס יוציא א"ל מי דמי התם הוציאוה והכא הוציאה ורבה בר ר"נ מתניתין נמי הוציאה תנן ואכתי מי דמי הכא בעל והתם בועל א"ל שפיר דמי אהדדי הכא אמור רבנן <sup>י</sup>לא יכנוס ואם כנס יוציא ה"נ אמרי רבנן לא יחזיר ואם כנס יוציא ולא היא התם אלומי אלמיה לקלא הכא אמרינן קם ביה בקלא וליתיה: **מתני'** <sup>י</sup>המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם לא ישא את אשתו מת הרגתיו הרגנוהו לא ישא את אשתו רבי יהודה אומר הרגתיו לא תנשא אשתו הרגנוהו תנשא אשתו: **גמ'** טעמא דממדינת הים דעליה קסמכינן אבל מא"י דלאו עליה קסמכינן ישא את אשתו והא מת דלאו עליה קסמכינן דאמר מר <sup>י</sup>אשה דייקא ומינסבא וקתני לא ישא את אשתו התם ליכא כתבא הכא איכא כתבא דתנן <sup>מ</sup>מה בין גט למיתה שהכתב מוכיח: מת הרגתיו הרגנוהו לא ישא את אשתו: הוא ניהו דלא ישא את אשתו <sup>ה</sup>הא לאחר תנשא <sup>ט</sup>והאמר רב יוסף <sup>ס</sup>פלוני רבעני לאונסי הוא ואחר מצטרפין להרגו לרצוני רשע הוא <sup>י</sup>והתורה אמרה <sup>א</sup>אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס וכ"ת שאני עדות אשה דאקילו בה רבנן והא"ר מנשה
גזלן

**מנעלים הפוכים.** פיהן למטה ודאי של נכרי הם והפכו כדי שלא יכיר הרואה: **מקום מנעלים הפוכים.** ניכר מקום הפיכתן בעפר שתחת המטה לשון מורי. לשון אחר מקום מנעלים מלא הפוך שבא ומלא את מנעליה במקום שהוא רגיל לתת שלו ודאי נכרי בא לכאן ושם מנעליו במקום שלה ושלה במקום בעל ורלשון עיקר דא"כ הפוך מיבעי ליה: **והלכתא כוותיה דרב.** דאמר אין מחזיקין קלא אלא בעדים: **דפסיק.** שילא קול אחר לומר שקר הוא הלעז: **דומי מתא.** חשודי העיר. ל"א דומי דלא ידעי ודאי אלא אמרי בדדמי לשון מורי: **משום נדר לא יחזיר.** וטעמא מפרש התם בהשולח גט(ט) שאם אתה אומר יחזיר שמא תלך זו אצל חכם לאחר שניסת ויתיר לה נדרה ויאמר המגרש אילו הייתי יודע שיש היתר לנדר שנדרה אם היו נותנים לי מאה מנה לא הייתי מגרשה שהיתה חביבה עלי ביותר ונמצא זה מבטל גיטו למפרע ועוקרו ובניה מן השני ממזרים לפיכך אומרים לו מתחלה הוי יודע שהמוציא את אשתו משום נדר שנדרה לא יחזיר עולמית ואם היא חביבה עליך לא ונקש היתר לנדרה ואי מגרש לה מהשתא ודאי שנואה היא עליו ותו לא מצי עקר (לה) גיטה בדברי שקר: **ומשום שם רע.** שילא עליה לא יחזיר כדפרישית טעמא שמא תנשא לאחר ויצא קול על הלעז הראשון שקר היה ויתחרט המגרש ויאמר אילו הייתי יודע שכן הוא כו': **כנס מהו שיוציא.** אם החזירה מהו שנכופנו להוציא: **תנינא הנטען כו'.** והתם נמי מפקינה(י) מבעלה דכיון דהוציאה משום שם רע גילה דעתו שהקול אמת ונאסרה לו כי היכי דאסרינן לה הכא משום שהחזיק זה הקול כשכנסה: **התם הוציאוה.** ב"ד שבאו עדי טומאה ואסורה לבועל מה"ת: **הכא הוציאה.** והאי דלא יחזיר דרבנן הוא: **ורבה בר נחמן מתני' נמי הוציאה תנן.** בלא עדים הלכך לא אסורה לבועל אלא משום לזות שפתים מדרבנן ואפ"ה קתני יוציא: **ואכתי מי דמי הכא בעל.** המחזירה ואין דבר זה מגונה הוא: **התם בועל.** כונס ודבר מגונה הוא: **א"ל שפיר דמי להדדי.** דהכא והכא מדרבנן הוא: **ולא היא התם.** הוא כשכנס בועל אלומי אלמיה לקול הראשון שאמת היה הלעז אבל הכא כשהחזירה בעל בטולי בטליה לקלא דאמרינן מדהחזירה קים ליה בקלא חזר ובדק בקול ראשון של שם רע ומצא שאינו: **מתני' המביא גט ממדינת הים.** צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם וטעמא מפרש בגיטין (דף ב.) לפי שאין בקיאים לשמה: **לא ישא את אשתו.** הואיל ואדיבוריה סמכינן: **מת הרגתיו הרגנוהו לא ישא אשתו.** הואיל ועל עדותו היא נשאת איכא לזות שפתים שמא עיניו נתן בה והעיד שקר. אבל לאחר תנשא דאשה נשאת בעד אחד(י): **ר' יהודה אומר הרגתיו לא תנשא אשתו.** אפי' לאחר על פיו לפי שהוא משים עצמו רשע והתורה אמרה אל תשת רשע עד: **הרגנוהו תנשא אשתו.** לאחר ובגמרא(ל) בעי טעמא: **גמ' אבל מארץ ישראל.** המביא גט מארץ ישראל אין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם: **והא מת דלא עילויה סמכינן.** דכי אמר מת בעל הא דשרו רבנן לאינסובי לאחר לא עליה סמכינן: **דאמר מר.** בפרק האשה רבה (לקמן דף צג:) היינו טעמא דעד אחד נאמן להשיא אשה משום דהיא גופה דייקא עד שיודעת שמת ודאי ואחר כך נשאת: **מה בין גט למיתה.** בהמביא(מ) (וכן לקמן דף קיז.) תנן אף הנשים שאין נאמנות לומר מת בעלה כגון חמותה ויבמתה וצרתה ובת בעלה נאמנות להביא גיטה ואף על פי שצריכות לומר בפני נכתב ובפני נחתם ומה בין גט למיתה אלא שהכתב מוכיח ולאו עלה סמכינן כל כך: **פלוני רבעני לאונסי כו' להורגו.** את הרובע:
גזלן

טעמי דאיתתא שריא דאם איתא דעבד איסורא איכסופי הוי מיכסף ואם איתא דעבד איסורא ניחא ליה דליכול נראה לר"י דהתם באומרת טמאה אני כי מתני' דהתם דעלה קאי ואפ"ה שריא מהנהו טעמי אבל באומרת טהורה אני שריא בלאו הנהו טעמי דהתם ואין לתמוה אמאי שריא כיון שאומרת טמאה הא שויתה לנפשה חתיכה דאיסורא דלפי שראו חכמים שנתקלקלו הנשים ליתן עיניהם באחר ורוב האומרות כן משקרות לכך נראה להם להתירן(ט): **הא** בקלא דפסיק. ומיהו רב גופיה אית ליה ל"ש קלא דפסיק ול"ש קלא דלא פסיק: **ואכתי** מי דמי. בספרים ישנים לא גרסי ליה אלא גרסי ורבה בר (א) נחמן הוציאה תני הכא בעל והכא ס)בועל הכא אמור רבנן וכו' ועד ולא היא חד שינויא הוא והכי פירושו ורבה ב"ר נחמן הוציאה תני וכיון דתני הוציאה והכא בעל והכא בועל הוציאה ולא בית דין ואפ"ה קתני במתני' ואם כנס יוציא ה"ה דהתם בגיטין (דף מה:) נמי אם כנס מוציא ויפה פשיט רבה ב"ר נחמן ומסיק ולא היא כו' קם ביה בקלא דליתיה ומה שאסור להחזיר אינו משום שסבורים העולם שאסורה לו משום שם רע דהא סברי דקם ביה בקלא דליתיה אלא משום קלקול או משום פריצות כדאמרינן בגיטין וקשיא לר"י דהיאך היה מדמה אותה רבה ב"ר נחמן וכי לא היה יודע טעם זה דבהדיא מפרש להנהו טעמי בהשולח (גיטין דף מו.) בברייתא וי"ל דלא שמיע ליה א"נ אומר ר"י דרבה ב"ר נחמן יודע טעמי דקלקול ופריצות אבל סובר דכנס יוציא מפני שהעולם אין יודעים הטעם דקלקולא ופריצות אלא סוברים שמחמת שם רע אסורה לו כיון שגירשה ע"י כן ולכך אם כנס יוציא משום רננה כמתניתין דהכא ומסיק ולא היא שיטעו העולם בזה כי יש חילוק גדול בין מתני' דהכא למתני' דהתם דהכא אלמיה לקלא כו': **הכא** איכא כתבא דתנן מה בין גט כו'. ואע"ג דלאביי בסוף פ"ב דגיטין (דף כג:) איירי הך משנה בח"ל מ"מ דייק שפיר מינה דיש לסמוך על הכתב: **מת** הרגתיו הרגנוהו. כיון דאפילו במת לא ישא את אשתו לא הוה צריך למיתני הרגנוהו ואפילו בהרגתיו לאחר תנשא ולא תני ליה אלא משום דר' יהודה מפליג בין הרגתיו להרגנוהו: **הוא** ואחר מצטרפים להורגו. הקשה הר"ר חיים דבסוף פ"ק דמכות (דף ו. ושם) פריך הרוג ונרבע יליל משמע דהרוג ונרבע פסולים להעיד משום שונא והכא משמע דכשר וי"ל דלא משום שונא פסול נרבע התם אלא בנרבע לרצונו איירי ומשום רשע פסול אפילו לרבא דבסמוך דסובר דלרצונו נמי כשר מכל מקום כשיש עדים שנרבע לרצונו הוי כנמצא אחד מהן קרוב או פסול וכי פריך בתר הכי הורג ורובע יליל פי' ילילו על עצמם הוה מצי למימר נרבע דקאי ביה כיון דאיירי בנרבע לרצונו אלא
משום

פג א ב ג ד מיי' פ"ב מהלכות סוטה הלכה יג יד טוש"ע אה"ע סי' יא סעיף א:
פד ה מיי' פ"י מהל' גירושין הלכה יג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן י סעיף ג:
פה ו [מיי' פ"ב מהל' סוטה הט"ו והט"ז] (טוש"ע שם סעיף ו):
פו ז מיי' פ"י מהלכות גירושין הלכה יד טוש"ע אה"ע סימן יא סעיף א:
פז ח מיי' פי"ג מהל' גירושין הלכה י טוש"ע אה"ע סימן ח סעיף ז:
פח ט מיי' פי"ב מהל' עדות הלכה ב סמג לאוין ריד טוש"ע ח"מ סימן לד סעיף טו:
פט י מיי' שם פי"ב הל' א סמג לאוין ריד טוש"ע ח"מ סימן לד סעיף א:

### תוס' חד מקמאי

דבדבר מכוער של זנות מפקינן מבעל בדבר מכוער דחוצפא לא מפקינן והתם אסיקנא דלהפסידה כתובתה צריכה התראה אבל אי הדרא בה תהדר: תנן התם המוציא [את] אשתו משום שם רע משום נדר לא יחזיר ואיבעי לן כנס מהו שיוציא ואסיק' אינו מוציא ולא דמי למתני' דנטען דהתם כיון דנסבה נטען אלומי אלמה לקליה הכא אמר קם ביה בקלא וליתא איכא מ"ד (מיהא) דהא מילתא אליבא דלישנא בתרא הוא דקסבר טעמא מאי שלא יהיו בנות ישראל פרוצין בעריות ובנדרים אבל ללישנא קמא דסבר טעמא דמילתא משום קלקולא אם אינו מוציא כ"ש דאיכא קלקולא וכיון דקי"ל כלישנא קמא אם כנס מוציא וכ"כ הראב"ד ז"ל ואני אומר כיון (א) דאמרו לה בשעת קדושין המוציא אשתו משום ש"ר לא יחזיר (עלמא) [לעולם] לא אפשר למיהוי בה קלקולא והלכך אם כנס אינו מוציא. וכן נראה מדברי הג' אלפס שפסק כלישנא קמא דאמר דמשום קלקולא הוא ופסק דכנס אינו

---

(א) נראה דצ"ל כיון דאמרי' ליה בשעת גירושין המוציא אשתו וכו'.

א) רש"ל מ"ז, ב) מ"ק יח., ג) [עי' היטב במ"ק יח:], ד) גיטין מה: כתובות עב., ה) רב הונא כל"ל. יעב"ך, ו) לקמן לג: קטז. קטז:, ז) לקמן קז. גיטין כג., ח) סנהדרין ט., ט) גיטין מו., י) בפ"א: מפקינן, כ) [לקמן לג:], ל) [עי"ל], מ) [גיטין כג:], נ) [וע' היטב תוס' כתובות סג: ד"ה אבל], ס) ס"א בעל.

◆

### תורה אור השלם

א. לֹא תִשָּׂא שֵׁמַע שָׁוְא אַל תָּשֶׁת יָדְךָ עִם רָשָׁע לִהְיֹת עֵד חָמָס: שמות כג א

◆

### הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואכתי וכו' אלא גרסי' ורבה בר רב נחמן הוציאה:

◆

### מוסף רש"י

**דומי.** חשד, כמו (סוטה כז:) לא ישא בת דומה (מו"ק יח.). **משום שם רע.** שילא עליה לפו זנות (גיטין מה.). **משום נדר.** שנדרה ואמר אי אפשי באשה נדרנית (שם). **לא יחזיר.** ואפילו נמצאו דברים בטלים או הנדר התירו חכם (גיטין מו.) מפרש במסכת גיטין (מו.) תרי טעמי, חיישא למ"ד משום קלקולא, שאם אתה אומר יחזיר שמא תלך ותנשא ונמצא שם רע שאינו שם רע, או נדר נעקר ע"י חכם ומקלקלה זו ואומר אילו הייתי יודע שכן הוא, אפילו נותנין לי מאה מנה לא הייתי מגרשך, לפיכך אומרים לו הוי יודע שהמוציא את אשתו משום שם רע או משום נדר לא יחזיר, ואם חביבה היא עליך לא תמהר להוציאה, ולמ"ד אמי תו לקלקל לא חיישינן משום שיהו יודע שנאסרה עליו ולא תם לבדוק את הדבר, ואיפוך למ"ד כדי שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות ובנדרים (כתובות עד.). **מה בין גט למיתה.** דאמר בפ"ב דגיטין (כג.) אף הנשים שאין נאמנות לומר מת בעלה, נאמנות להביא גיטה ממדינת הים, ופע"ע דעלייהו סמכינן דלריכות לומר בפני נכתב ובפני נחתם, שהכתב מוכיח, וסמכינן עיקר אכתבא (לקמן קיז.). **פלוני רבעני.** לאונסי. על כרחו, הוא ואחר מצטרפין להרגו. ונרבע הוא כשר להעיד עליו ואם יש אחר עמו נהרג הרובע על פיהם (סנהדרין ט.).